

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Er kravene til beskyttelse av norske grunnvannskilder gode nok?

Og bør det bli krav om desinfeksjon av alle grunnvannsforsyninger?

olav.vatn@mattilsynet.no

Er kravene til beskyttelse av norske grunnvannskilder gode nok?

- Mine erfaringer med kravene til beskyttelse – krav til vannverkseiere og kommunene (planmyndighetene)

Og bør det bli krav om desinfeksjon av alle grunnvannsforsyninger?

- Mine erfaringer og tanker omkring desinfeksjon av grunnvann

Er kravene til beskyttelse av norske grunnvannskilder gode nok?

Krav til eier av vannforsyningen

- Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) - §12 Beskyttelsestiltak
 - Eier skal beskytte råvannskilden mot forurensning
 - Eier skal informere kommunen ved behov for tiltak som krever oppfølging etter § 26
 - Eier har plikt til å informere om forbudet mot forurensning

Fra veilederen til drikkevannsforskriften

«..... Plikten til å beskytte råvannskilden er en spesifisering av plikten dere har til å beskytte drikkevannet mot forurensning. Med nødvendig beskyttelse menes den beskyttelsen som trengs for at det ferdige drikkevannet som leveres er helsemessig trygt.

Når dere planlegger hvilke tiltak som er nødvendig for å beskytte vanntilsigsområdet og råvannskilden, skal dere ta utgangspunkt i farekartleggingen.....»

Er kravene til beskyttelse av norske grunnvannskilder gode nok?

Kommunens plikter

- Drikkevannsforskriften - §26
 - Kommunen skal ta drikkevannshensyn i planarbeidet (jf. Plan- og bygningsloven)
 - *«Kommunen skal i samsvar med folkehelseloven kapittel 2 ta drikkevannshensyn når den utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner, samt når den gir tillatelser etter relevant regelverk.....»*
 - Kommunen skal vurdere behovet for restriksjoner (jf. § 12 Beskyttelsestiltak)
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging i plan- og bygningsloven
- Nasjonale mål for vann og helse

Fra veilederen til drikkevannsforskriften

«Kommunen er pålagt å vurdere drikkevannshensynet i planarbeidet etter plan- og bygningsloven. I § 12 i denne forskriften er vannverkseierne pålagt å informere berørte kommuner hvis nødvendige beskyttelsestiltak i vanntilsigsområdet eller råvannskilden krever handling fra kommunen. I andre leddet i § 26 eller andre tiltak når vannverkseieren gir denne typen informasjon. Dette inkluderer en vurdering av behovet for å innføre hensynssoner rundt råvannskildene.....»

Er kravene til beskyttelse av norske grunnvannskilder gode nok?

JA

NEI

Er kravene til beskyttelse av norske grunnvannskilder gode nok?

JA

- Tydelige krav i drikkevannsforskriften, til vannverkseier og kommune
- Krav om farekartlegging og farehåndtering
- Krav til nødvendig kompetanse, egen eller gjennom avtaler
- Krav til planleggingen, Plan- og bygningsloven
- Krav i folkehelseloven
- Nasjonale forventninger til planleggingen
-

NEI

Er kravene til beskyttelse av norske grunnvannskilder gode nok?

JA

- Vannverkseier behov for beskyttelse
- Kommuner som vannverkseiere – interessekonflikter (?)
- Kommune og vannverkseier - vurdere behovet for restriksjoner
- Drikkevannshensynet tydelig i Plan- og bygningsloven (?)
- Drikkevannshensynet tydelig i regional og kommunal planlegging (?)
- Nasjonale forventninger tydelige nok (?)
- Politiske prosesser (?)
-

NEI

Og bør det bli krav om desinfeksjon av alle grunnvannsforsyninger?

Drikkevannsforskriften § 13.Vannbehandling

Vannverkseieren skal sikre at råvannet behandles slik at drikkevannet tilfredsstillter kravene i § 5. Vannbehandlingen og kildebeskyttelsen etter § 12 skal til sammen gi tilstrekkelige hygieniske barrierer. Dette innebærer at vannbehandlingen skal være tilpasset

- a. råvannskvaliteten
- b. farene identifisert i samsvar med § 6 og
- c. mengden produsert vann per døgn.

En vannbehandlingsmetode som fjerner eller inaktiverer sykdomsfremkallende virus, bakterier, parasitter eller andre mikroorganismer, skal alltid inngå, **med mindre vannforsyningssystemet har grunnvannskilde og farekartleggingen etter § 6 tilsier at det ikke er nødvendig.**

Og bør det bli krav om desinfeksjon av alle grunnvannsforsyninger?

Drikkevannsforskriften § 13.Vannbehandling

«.... med mindre vannforsyningssystemet har grunnvannskilde og farekartleggingen etter § 6 tilsier at det ikke er nødvendig...»

- Hydrologiske og hydrogeologiske undersøkelser – som en del av farekartleggingen
- Er gamle undersøkelser/rapporter gode nok i 2023 – eks. i forhold til klimaendringene
- Klimaendringenes påvirkninger av grunnvannskilder og etablerte brønner (nå og fremover)
 - Tørke, flom og flomskred, overvannshåndtering sommer/vinter
- Vannverkseier kjennskap til tidligere rapporter – etter innføring av § 6 (§12)
- Bruk av kompetente miljøer
- Beskyttelse igjennom å fastsette hensynssoner med tilstrekkelige bestemmelser
- Helhetlig planlegging – Vann, avløp og overvannshåndtering
- Grunnvannskilder i løsmasser vs i fjell – hygieniske barrierer ???
-

Og bør det bli krav om desinfeksjon av alle grunnvannsforsyninger?

JA

NEI

Og bør det bli krav om desinfeksjon av alle grunnvannsforsyninger?

JA

- Klimaendringene utfordrer flere av grunnvannskildene
 - ✓ Også om vinteren (nye veier for avrenning – utfordrere kilden)
- Fjellbrønner er usikre, også høyt til fjells
- Nye farekartlegginger, med ny kunnskap og nye undersøkelser, viser at flere erkjenner behov for desinfeksjon (klimaendringer)
- Varsler koking ved flom, indikerer behovet for desinfeksjon
- Mangler tilstrekkelige hensynssoner med bestemmelser
-

NEI

Og bør det bli krav om desinfeksjon av alle grunnvannsforsyninger?

JA

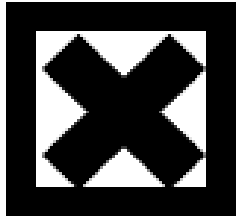

NEI

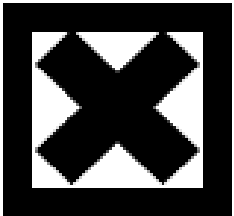
For godt beskyttede grunnvannskilder i løsmasser, som ikke er påvirket av klimaendringene og som har tydelige hensynssoner med bestemmelser.

- og har driftsrutiner som sikrer regelmessig tilsyn og etterlevelse av bestemmelsene i hensynssonene
- oppdatert farekarlegging og farehåndtering

Og bør det bli krav om desinfeksjon av alle grunnvannsforsyninger?

JA

NEI

§ 13.Vannbehandling

Vannverkseieren skal sikre at råvannet behandles slik at drikkevannet tilfredsstiller kravene i § 5. **Vannbehandlingen og kildebeskyttelsen etter § 12 skal til sammen gi tilstrekkelige hygieniske barrierer.** Dette innebærer at vannbehandlingen skal være tilpasset

- a. råvannskvaliteten
- b. farene identifisert i samsvar med § 6 og
- c. mengden produsert vann per døgn.

En vannbehandlingsmetode som fjerner eller inaktiverer sykdomsfremkallende virus, bakterier, parasitter eller andre mikroorganismer, skal alltid inngå, med mindre vannforsyningssystemet har grunnvannskilde og farekartleggingen etter § 6 tilsier at det ikke er nødvendig.

Takk for meg 😊

Grunnvannskilder forurenset ved etablering av energibrønn -
<https://www.tv2.no/video/nyhetene/dette-er-jans-drikkevann/1034754/>